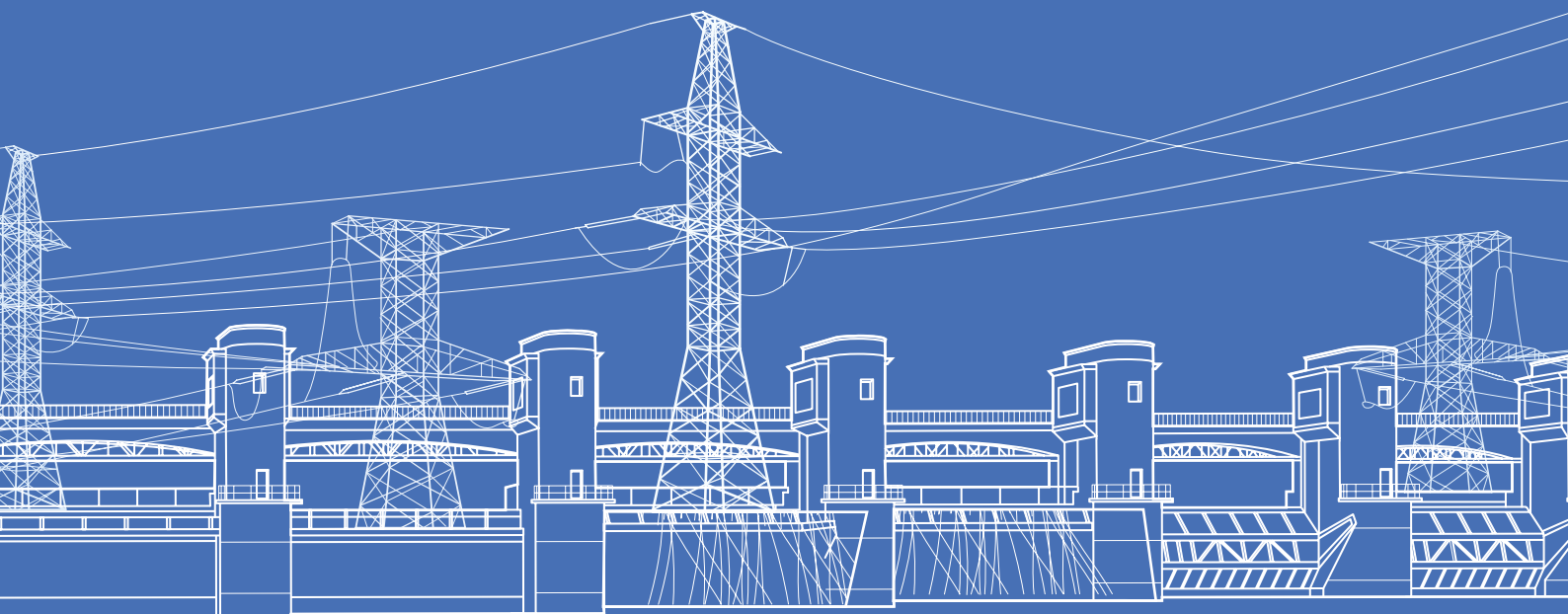

POLICY BRIEF

ЧИ ДОПОМОЖЕ ЕКСПОРТ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ ВІДНОВИТИ ЕНЕРГОСИСТЕМУ?

Зміст

Резюме.....	3
Вступ.....	4
Баланс енергосистеми.....	4
Експортні перспективи України.....	6
<i>Технічна складова</i>	7
<i>Політична складова</i>	8
<i>Нормативна складова</i>	9
Хто отримує гроші від експорту? Ринковий вимір.....	10

Резюме

Експорт електроенергії для України залишається проблемним у всіх аспектах: технічному, політичному та нормативному. Вирішення цих питань має бути одним з пріоритетних напрямків роботи профільних міністерств, Регулятора та оператора системи передачі.

За позитивним сценарієм, після проходження літнього максимуму навантажень та закінчення ремонтної кампанії на об'єктах «Енергоатома» в Україні **знов з'явиться можливість експорту електроенергії** в країни ЄС та залучення додаткових коштів для нагальних потреб енергокомпаній.

Створення прозорих, справедливих та конкурентних умов доступу до міждержавних перетинів – це не тільки **імплементация Регламенту Комісії (ЄС) № 2016/1719 про встановлення настанов щодо форвардного розподілу пропускної спроможності**, але й проведення технічних заходів по «демонополізації» міждержавних перетинів: навіть після об'єднання ОЕС України з ENTSO-E продовжує існувати «Добротвірський острів». Міністерством енергетики спільно з ОСП повинен бути визначений план заходів по **забезпеченню конкурентного доступу до інтерконектора «Добротвірська ТЕС-Замость»**.

Ще одним напрямком зусиль має стати **залучення виробників електричної енергії до експорту**. Це забезпечить прямі надходження коштів на відновлення генеруючого обладнання, яке було пошкоджено російськими атаками.

Урядом вже **прийнято** складне рішення про підвищення тарифів на електроенергію для населення, що повинно **полегшити фінансове навантаження на генеруючі компанії**, залучені до компенсаційних механізмів (зокрема «Енергоатом» та «Укргідроенерго»).

Одним з методів стимулювання генеруючих підприємств може стати **зняття з виробників зобов'язань по сплаті 80% умовного експортного доходу** на користь Гарантованого покупця, які затвердженні діючим механізмом «експортного ПСО». Також, частина доходів експортерів, які не є виробниками електроенергії, можуть бути направлені **безпосередньо на реалізацію державних програм з відновлення електричних мереж**.

Вступ

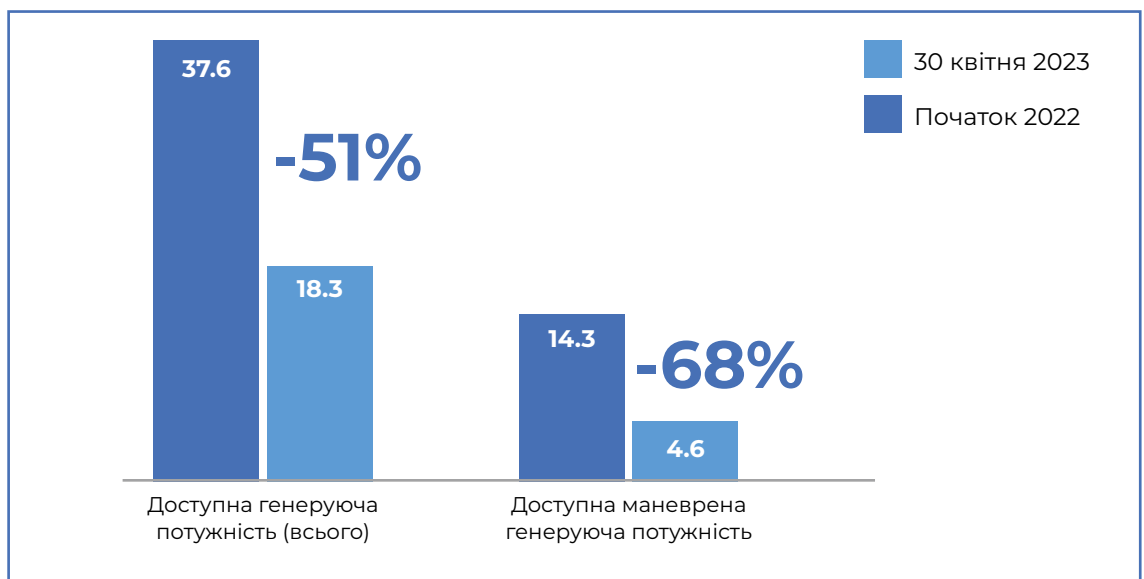
Однією з найбільших можливостей, які отримала Україна після синхронізації з мережею континентальної Європи (ENTSO-E), став експорт електричної енергії. Зазвичай профіцитна енергосистема України мала всі можливості для продажу надлишків у сусідні Польщу, Словаччину, Румунію, Угорщину та Молдову. Значні руйнування, завдані агресором, внесли свої корективи як у внутрішній енергетичний баланс країни, так і у перспективи продажу ресурсу в країни ЄС. Експортні можливості України значно зменшились, проте у періоди низького внутрішнього споживання в системі залишаються [резерви](#) для постачання на зовнішні ринки.

[За словами](#) міністра енергетики Германа Галущенка, відкриття експорту після надскладної зими мало би дозволити залучити додаткові фінансові ресурси для відбудови та ремонту пошкодженої енергетичної інфраструктури. Проте фактичні дані вказують, що першочергова потреба для реалізації амбітних планів Міненерго – вирішення технічних, політичних та нормативних проблем експорту на внутрішньоукраїнському та міжнародному рівні.

Баланс енергосистеми

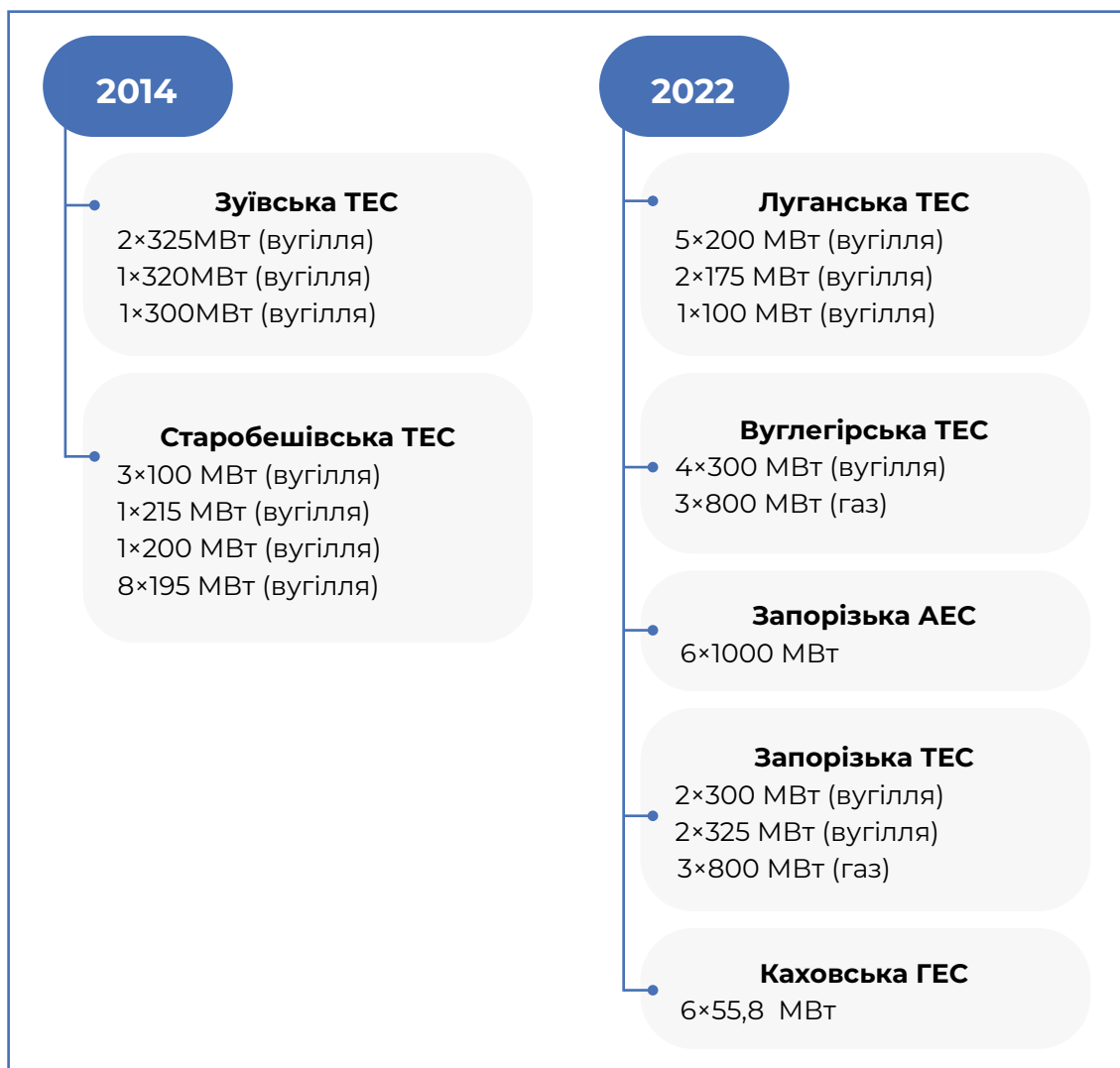
За [даними](#) оператора системи передачі ПрАТ «НЕК «Укренерго», після окупації частини території України РФ у 2014 році, під російським контролем знаходилось 4 ГВт встановленої потужності. Після початку повномасштабної агресії в 2022 році під окупацією росіян опинились й інші потужні об'єкти генерації: Луганська ТЕС, Вуглегірська ТЕС, Запорізька ТЕС, Каховська ГЕС. Остання була повністю [зруйнована](#) російськими окупантами 6 червня 2023 року, що стало не просто втратою генеруючих потужностей, а наймасштабнішою техногенною катастрофою після аварії на Чорнобильській АЕС.

Найбільшою втратою для української енергосистеми з початку повномасштабного вторгнення стала окупація Запорізької АЕС. Було втрачено 6 працюючих енергоблоків потужністю по 1 ГВт кожний. Згідно з останніми [оцінками енергетичних збитків](#), станом на 30 квітня 2023 року доступна генеруюча потужність скоротилася більш ніж удвічі, із 37,6 ГВт до 18,3 ГВт. Найбільше постраждала маневрена потужність у системі, яка скоротилася на 68% – із 14,3 ГВт до 4,6 ГВт, насамперед на теплових електростанціях.

Джерело: [звіт ПРООН](#)

Великі генеруючі об'єкти, недоступні внаслідок російської окупації або руйнування

З іншого боку, через масштабну міграцію населення за кордон та скорочення виробництва і бізнес-активності, попит на електроенергію [скоротився](#) приблизно на 30-35%.

Після вкрай складної для української енергосистеми зими 2022/2023 рр., інформація щодо можливості поновлення експорту електроенергії, що з'явилась на початку березня, здавалась дуже оптимістичною. [Повідомлялось](#), що дозвіл на продаж електроенергії за кордон може з'явитись після того як уряд буде впевнений, що електропостачання внутрішнім споживачам є надійним, безперебійним та бездефіцитним.

Результатом титанічних зусиль українських спеціалістів по відновленню електромереж стало зняття «Укренерго» всіх мережевих обмежень, а поява значного профіциту в ОЕС України дозволила Міненерго офіційно надати [дозвіл](#) на експортні операції. Значною мірою цьому посприяло весняне водопілля, яке дало змогу українській гідрогенерації не тільки [збільшити](#) свою частку в загальному балансі до 20% в окремі періоди, але й експортувати надлишок електроенергії.

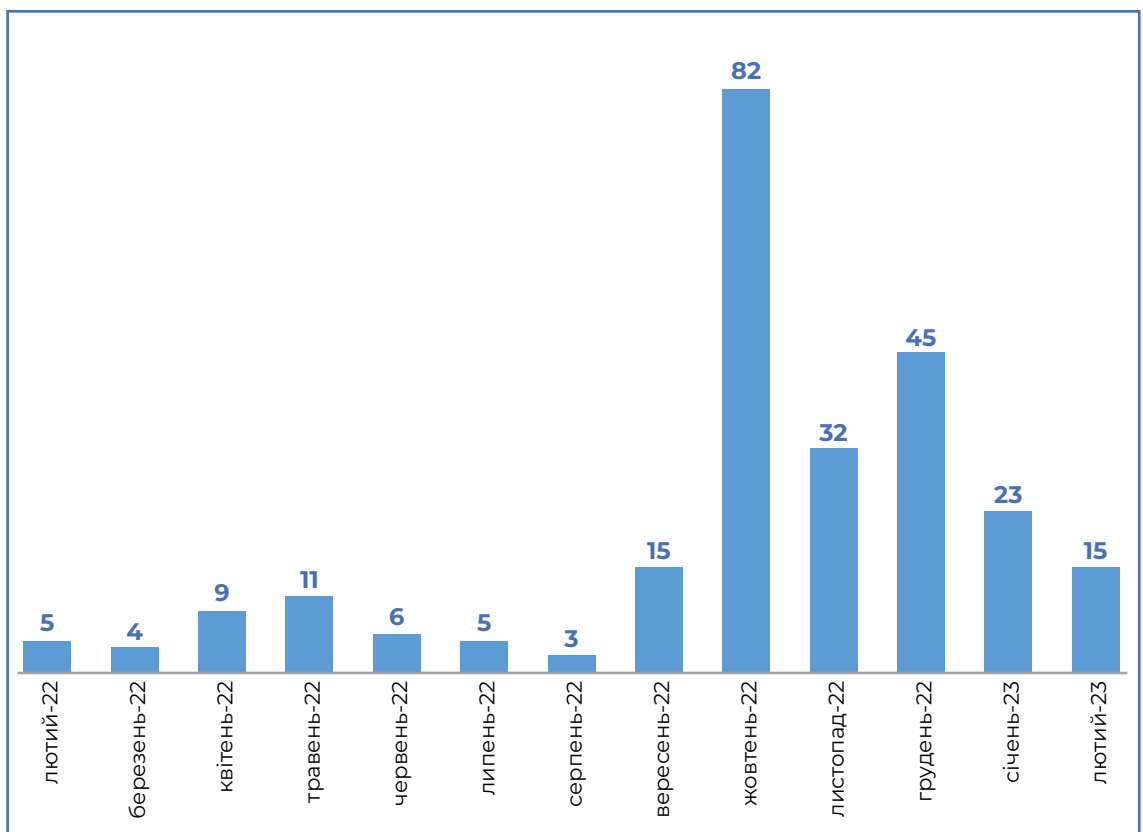
Початок ремонтної кампанії на блоках АЕС та ТЕС, поступове зниження водопілля та зростання середньодобової температури наприкінці травня призвели до дефіциту електричної енергії в окремі години. Відповідно до повідомлень «Укренерго», для балансування енергосистеми українська сторона [зверталась](#) за аварійною допомогою у певний проміжок часу для покриття споживання. Виникнення дефіциту у пікові години, починаючи з 7 червня, в «Укренерго» також пояснили вимушеним зменшенням потужності гідроелектростанцій на Дніпрі для обмеження надходження води у Каховське водосховище.

В умовах відсутності інформації щодо термінів ремонту енергоблоків АЕС, масштабів пошкоджень теплової генерації, прогнозувати відкриття масштабного експорту електроенергії вбачається необґрунтованим. Проте, можна проаналізувати загальні тенденції. Традиційно, сезонне зменшення споживання у квітні-травні плавно переходить у літній максимум навантажень. Тому, за негативним сценарієм Україна зможе запропонувати перші експортні обсяги базовим графіком лише з вересня, після завершення «гарячого» сезону, за умови відсутності ракетних обстрілів генеруючих об'єктів. В оптимістичному сценарії збільшення експорту може відбутись за умови оперативного закінчення ремонтів на енергоблоках АЕС та введення додаткових енергоблоків ТЕС, відновлених після російських атак.

Експортні перспективи України

До початку повномасштабної російської агресії перспективи синхронізації України з ENTSO-E датувались 2023-м роком. Але неспровокована агресія внесла свої корективи: 16 березня 2022 року ОЕС України після трьох тижнів роботи в ізолюваному режимі була успішно [приєднана](#) в синхронному режимі до мережі континентальної Європи. На той час генеруючих потужностей в Україні було цілком достатньо не тільки для покриття власного споживання, але й для експорту. Румунія та Словаччина погодили комерційний перетин та допустили український ресурс на внутрішній ринок, а експорт електроенергії до Польщі відбувався, як і до синхронізації – по виділеній лінії Добротвірська ТЕС-Замость.

Удари рф по об'єктам електроенергетики (24.02.2022 – 20.02.2023)

Джерело: [Офіс Генпрокурора](#)

Із 11 жовтня 2022 року, після першого масованого ракетного обстрілу енергосистеми України, експорт електроенергії було [зупинено](#). Після цього країна пережила найважчий осінньо-зимовий період за всі роки незалежності. Завдяки зусиллям енергетиків та допомозі міжнародних партнерів частково енергосистему України вдалось відновити, а після зниження внутрішнього споживання і появи профіциту, з'явилась можливість поновити комерційний експорт електроенергії, проте все виявилось набагато складніше.

Експорт в напрямку Словаччини було відкрито 17 квітня в обсязі 200 МВт. Попит на перетин вже на першому аукціоні був значно більший, ніж запропонована потужність, тому середня гранична ціна за 1 МВт-год пропускної спроможності на 17.04.2023 р. сформувалась на рівні 704,26 грн. Проте вже з 21 квітня за ініціативою словацької сторони експорт в цьому напрямку було припинено. Офіційна причина – відсутність спільних аукціонів, у відповідності до Регламенту Комісії (ЄС) № 2016/1719 від 26 вересня 2016 року про встановлення настанов щодо форвардного розподілу пропускної спроможності.

Технічна складова

Технічно Україна має можливість експортувати електричну енергію у всі сусідні країни: лінії електропередач різного класу напруги з'єднують ОЕС України із системами Польщі, Словаччини, Угорщини, Румунії та Молдови.

Інтерконектори ОЕС України та сусідніх систем

Напрямок	Клас напруги, кВ	Інтерконектор
Угорщина	750	Західноукраїнська — Саболчбака
	400	Мукачеве — Саболчбака
	220	Мукачеве — Кішварда
	220	Мукачеве — Тісальок
Польща	400	ХАЕС — Жешув
	220	Добротвірська ТЕС — Замость
Словаччина	400	Мукачеве — Капушани
Румунія	400	Мукачеве — Рошіорь
Молдова	330	Дністровська ГЕС — Бельці
	330	Молдовська ДРЕС — Подільська
	330	Молдовська ДРЕС — Арциз
	330	Молдовська ДРЕС — Новоодеська
	330	Молдовська ДРЕС — Усатове
	330	Подільська — Рибниця 1,2
Транзит Молдова-Румунія	400	Вулканешти — Ісакча

Джерело: [мапа ENTSO-E](#)

Варто відзначити успішну [реалізацію](#) проекту по запуску лінії «Хмельницька АЕС — Жешув», яка дозволила значно збільшити експортні та імпорتنі можливості України. Лінія передач введена в експлуатацію після реконструкції: за вимогою польської сторони обладнання повинно було переведено на нижчу напругу – 400 кВ. 16 вересня 2022 року був завершений [аукціон](#) на виконання комплексу робіт із реконструкції ПЛ-750 кВ «ХАЕС-Жешув» з українського боку на загальну суму більше 263 млн грн, а 15 травня 2023 року по оновленому інтерконектору вже здійснені перші комерційні обміни.

Частина інтеконекторів має технічні особливості. Наприклад, на перетині Україна-Польща експорт по лінії «Добротвірська ТЕС-Замость» відбувався і до синхронізації з ENTSO-E. Таким чином, в українській системі, крім «острову Бурштинської ТЕС» (БуОС), існував і «Добротвірський острів», з якого по відокремленій від ОЕС України лінії йшла електрична енергія, вироблена безпосередньо енергоблоками Добротвірської ТЕС, перефіксованими для роботи на експортну лінію.

Після синхронізації ОЕС України з мережею континентальної Європи та об'єднання зон ОЕС та БуОС, фізично «Добротвірський острів» продовжує існувати. Згідно з [результатами](#) аукціонів з розподілу доступу до міждержавних перетинів, єдиним покупцем «польського напрямку» по перетину «Добротвірська ТЕС-Замость» було АТ «ДТЕК Західенерго», до складу якого і входить Добротвірська ТЕС. Як наслідок відсутності конкуренції та фактично монопольного доступу до експортної лінії 220 кВ, ціна перетину складає 0 грн/МВт-год. І це в той час, як в умовах конкурентних торгів за перетин Україна-Словаччина попит на потужність значно перевищував пропозицію, і «Укренерго» тільки за перший неповний місяць проведення аукціонів у 2022 році [отримала](#) 500 млн грн доходу.

Також варто мати на увазі потужні можливості транзиту електричної енергії через енергосистему Молдови до Румунії. Перетин Україна->Молдова має значно менший попит, ніж Україна->Румунія. Реекспорт електричної енергії з Молдови в Румунію може виглядати більш привабливо не тільки з точки зору плати за доступ до міждержавного перетину, але й з точки зору необхідності сплати 80% доходу експортерами відповідно до [механізму ПСО](#). Ціни на електричну енергію в Молдові значно нижчі, ніж в країнах ЄС, тож умовний дохід від експорту також буде нижчий. При цьому всі «вершки» [отримає](#) компанія-посередник, яка купує український ресурс та реекспортує його в ЄС.

Станом на 22 червня 2023 року погоджені з ENTSO-E комерційні перетоки електричної енергії для блоку Україна/Молдова становлять 1200 МВт імпорту та 400 МВт експорту. При цьому, частина цього перетину має знижений попит або монопольний доступ для окремих учасників ринку. Тож першочерговою задачею повинно стати збільшення комерційних перетоків за всіма можливими напрямками та демонополізація перетину «Добротвірська ТЕС-Замость».

Політична складова

Офіційною версією відмови від українського експорту в Словаччині, Румунії та Угорщині прийнято вважати відсутність погодженого механізму проведення спільних аукціонів, який Україна повинна була імплементувати в своє законодавче поле протягом року після синхронізації з ENTSO-E. Проте, відмова від української електричної енергії в окремих країнах, безперечно, має і політичну складову.

Наприклад, угорські ЗМІ [вказують](#), що українська електроенергія могла б зіграти важливу роль у зниженні ринкових цін влітку 2022 року, коли ціни в Європі були аномально високі, а в Україні зберігався значний експортний потенціал. Проте, угорський уряд не мав намірів активно співпрацювати з Україною, намагаючись отримати додаткові обсяги газу від Кремля.

Переговори щодо погодження експортних обсягів та механізмів між операторами «Укренерго» та MAVIR, [за інформацією угорської преси](#), були перервані в серпні 2022 року за ініціативи угорської сторони. Причини виходу MAVIR з перемовин не повідомляються. Крім того, як [заявляла](#) у вересні 2022 року радниця міністра енергетики України Олена Зеркаль, саме представник угорського оператора MAVIR, який очолює робочу групу ENTSO-E з ринкових питань, блокував розширення експорту з України.

Очевидно, що додаткові обсяги імпортованої електроенергії для Угорщини, Румунії та Словаччини можуть допомогти замінити російський газ або більш дорогий скраплений природний газ. Вже у грудні 2022 року Угорщина, Румунія, Грузія та Азербайджан [підписали](#) чотиристоронню угоду щодо будівництва лінії електропередач довжиною 1195 км дном Чорного моря, яка зможе передавати до 1000 МВт потужності. Таким чином, Угорщина розраховує в перспективі збалансувати свій енергетичний мікс постачанням «зеленої» енергії з Азербайджану, проте на даному етапі відмовляється від українського ресурсу.

Таким чином, збільшення погоджених обсягів комерційних перетоків не є виключно задачею профільного міністерства та «Укренерго». До адвокції розширення комерційних перетинів повинні активно залучатись й українське дипломатичне відомство, і перші особи держави.

Нормативна складова

Зупинка експорту до Словаччини у квітні цього року викликала значний [резонанс](#), який вщухнув лише після виникнення дефіциту електроенергії в Україні та зниження актуальності питання.

Експорт електроенергії з України побудований на основі явних аукціонів (explicit auctions) із розподілу доступу потенційних експортерів (виробників, трейдерів, постачальників) до транскордонної пропускної спроможності. Надання доступу відбувається на спеціальних аукціонах, що проводяться відповідно до [постанови](#) НКРЕКП від 03.04.2020 р. № 763 «Про затвердження Правил управління обмеженнями та Порядку розподілу пропускної спроможності міждержавних перетинів».

Водночас, згідно зі статтею 42 [Закону «Про ринок електричної енергії»](#), спільний скоординований механізм управління обмеженнями та процедури розподілу пропускної спроможності мають застосовуватися до міждержавних перетинів із державами - сторонами Енергетичного Співтовариства. Відповідно до частини 5 статті 38 [Закону «Про ринок електричної енергії»](#), в зоні відповідальності ОСП – розробка та погодження із відповідним оператором системи передачі суміжної держави порядку розподілу. У зоні відповідальності Регулятора – затвердження такого порядку.

В «Укренерго» [представили](#) як мінімум один погоджений порядок спільного розподілу перетину – із Румунією, що був направлений на розгляд НКРЕКП, але так і не був затверджений. Проте Регулятор в своїй [позиції](#) виокремлює виключно перетин «Україна-Словаччина» і звинувачує оператора системи передачі у відсутності погодженого порядку розподілу перетину зі словацькими колегами.

До вирішення проблеми розподілу доходів від продажу доступу до міждержавного перетину [підключився](#) і Секретаріат Енергетичного Співтовариства в рамках проєкту Ukraine Energy Market Observatory. Після ретельного аналізу української законодавчої бази та дій регуляторних органів були надані наступні рекомендації:

- ✓ на законодавчому рівні необхідно передбачити публічність консультацій, які мають бути відкритими для кожної зацікавленої сторони та дозволяти участь іноземних організацій;

- ✓ передбачити в Законі «Про ринок електричної енергії» кінцеві терміни для подання проєктів правил транскордонного розподілу потужності;
- ✓ ввести додаткове положення (до прикінцевих і перехідних положень - як тимчасовий захід на період одностороннього розподілу потужності), яке буде встановлювати, що доходи від управління перевантаженнями розподіляються між залученими ОСП відповідно до критеріїв, узгоджених між залученими ОСП та розглянутих відповідними регуляторними органами;
- ✓ у проєкті змін передбачити тимчасовий характер односторонніх аукціонів шляхом поступового скасування Порядку одностороннього розподілу при запровадженні спільних аукціонів;
- ✓ передбачити компенсацію протягом тимчасового періоду односторонніх аукціонів, визначивши це в прикінцевих і перехідних положеннях.

Вирішити всі нормативні питання до закінчення літнього максимуму навантажень є вкрай важливим у разі, якщо Україна хоче залучити додаткові фінансові ресурси від експорту електричної енергії. Врегулювання проблеми проведення спільних аукціонів потребує активної співпраці всіх учасників процесу: оператора системи передачі, Регулятора, профільних міністерств (в тому числі МЗС в процесі вирішення політичних питань) та Верховної Ради України (у разі прийняття пропозицій Ukraine Energy Market Observatory).

Хто отримує гроші від експорту? Ринковий вимір

Залучення додаткових коштів для відновлення енергетичних об'єктів [використовувалась](#) українським урядом як один з важливих аргументів на користь поновлення експорту електроенергії. Отримання доходів від експорту розглядається як джерело фінансового «підживлення» українських компаній, зокрема виробників електричної енергії.

Як дослідили експерти DiXi Group у [квітневому моніторингу](#) подій у сфері енергетичної безпеки, під «доходами від експорту» можуть матись на увазі 2 важливі складові:

- доходи оператора системи передачі ПрАТ «НЕК «Укренерго» від розподілу пропускнуї спроможності міждержавних перетинів.
- умовні доходи експортерів, 80% яких мають сплачуватись на користь Гарантованого покупця за договорами про надання «послуг із забезпечення безпеки постачання електричної енергії» згідно з постановою КМУ від 7.07.2022 р. № 775.

Відповідно до статті 43 Закону [«Про ринок електричної енергії»](#), доходи від розподілу пропускнуї спроможності міждержавного перетину оператор системи передачі має використовувати для гарантування фактичної наявності розподіленої пропускнуї спроможності, технічного обслуговування та збільшення пропускнуї спроможності. Проте, Законом [№2479-IX](#) «Про особливості регулювання відносин на ринку природного газу та у сфері теплопостачання під час дії воєнного стану та подальшого відновлення їх функціонування» внесено зміни до Перехідних положень Закону «Про ринок електричної енергії» в механізм розподілу доходів:

- всі кошти, отримані в період з 1 серпня 2022 року до 1 січня 2023 року, повинні бути направлені на погашення заборгованості «Укренерго» перед ДП «Гарантований покупець» та на балансуєчому ринку в пропорції 50/50.

Таким чином, з 1 січня 2023 року нібито відновлено дію статті 43 Закону «Про ринок електричної енергії», і оператор системи передачі у разі підвищення попиту на перетин має змогу інвестувати кошти, в тому числі в будівництво нових міждержавних ліній електропе-

редачі. Проте, в квітні 2023 року майже всі експортні обсяги, крім напрямку Словаччини, були [розподілені](#) за «нульовою» граничною ціною, тож «Укренерго» не отримала значних надходжень.

Крім того, у червні Верховною Радою [прийнято](#) Закон «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання зловживанням на оптових енергетичних ринках», яким – серед іншого – визначено такий тимчасовий порядок розподілу доходів ОСП, отриманих від розподілу пропускної спроможності міждержавних перетинів з 1 січня до 31 грудня 2023 року:

- 10 % – на обслуговування та збільшення пропускної спроможності міждержавних перетинів (також передбачається, за рахунок невикористаних коштів, можливість погашення ОСП заборгованості перед «Гарантованим покупцем» за послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електроенергії з альтернативних джерел);
- 45 % – на виплату боргів ОСП на балансуєчому ринку, пропорційно до заборгованості перед постачальниками послуг з балансування. При цьому, оператори ТЕС/ТЕЦ мають спрямувати отримані кошти на закупівлю палива (вугілля, газу, мазуту) чи ремонти генеруючих потужностей для забезпечення опалювального сезону 2023/2024 рр.;
- 45 % – на виплату заборгованості перед «Гарантованим покупцем» за послуги із збільшення частки виробництва електроенергії з альтернативних джерел. При цьому, «ГарПок» зобов'язаний перерахувати ці кошти «Енергоатому» та виробникам з ВДЕ пропорційно до заборгованості, що існує перед ними.

Щодо інших доходів від експортних операцій, то сплата 80% умовного доходу експортерів на користь «Гарантованого покупця» є частиною механізму покладання спеціальних обов'язків. За «експортним ПСО» «Гарантований покупець» [повинен](#) спрямовувати ці кошти на оплату послуг постачальників універсальних послуг із забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів.

Таким чином, в експортерів залишається 20% умовного доходу, які потенційно можуть бути вкладені у розвиток мереж або відновлення енергетичних об'єктів. Проте більшість компаній, які здійснювали експорт електроенергії протягом 2022-2023 років, є постачальниками та лише окремі є дійсно афілійованими з операторами об'єктів генерації.

Звісно, експорт, який здійснюють компанії-постачальники, формує попит на внутрішньому українському ринку та дає певний рівень ліквідності, що може дозволити погасити частину боргів перед генерацією (навіть без нового порядку розподілу доходів «Укренерго»). Проте, в умовах цінових обмежень на організованих сегментах ринку, [вартість](#) електроенергії в Україні була значно меншою, ніж в сусідніх країнах ЄС. Місячний індекс ринку двосторонніх договорів, за [даними](#) «Української енергетичної біржі», на червень 2023 року склав 2849,2 грн/МВт·год, а за [даними](#) «Оператора ринку», індекс РДН базового навантаження за першу декаду червня склав 2940,0 грн/МВт·год.

Тобто діючий механізм розподілу доходів експортерів не передбачає підтримки розвитку мережі або об'єктів генерації, кошти від «Гарантованого покупця» можуть лише опосередковано отримати окремі оператори («Енергоатом», «Укргідроенерго», виробники ВДЕ за «зеленим» тарифом).

Окремо варто відзначити участь генеруючих компаній в експортних операціях. Крім АТ «ДТЕК Західенерго», в квітні 2023 року активними учасниками аукціонів на розподіл перетину було ПрАТ «Укргідроенерго». Додаткове джерело надходжень вкрай важливе для української гідрогенерації. За попередніми оцінками на березень 2023 року, збитки

компанії від російських агресивних дій на території України [сягають](#) 40 млрд грн. Також на підприємство покладено виконання ПСО, яке [поглинає](#) значну частину коштів, яку гідроенергетикам вдається заробити на ринку. Наприкінці квітня молдовська державна компанія Energocom [повідомила](#) про укладання контракту із ПрАТ «Укргідроенерго» на купівлю електричної енергії в обсязі 30 тис. МВт·год в травні 2023 року.

Із 27 квітня участь у аукціонах з розподілу міждержавного перетину у напрямку Молдови приймало і державне ПАТ «Центренерго». Обсяг експорту в заявках генеруючої компанії склав 10-11 МВт рівним графіком.

Політика Регулятора щодо встановлення граничних цін на організованих сегментах українського ринку електроенергії також матиме вплив на вихід виробників на ринки країн ЄС. Відповідний [проект](#) постанови щодо перегляду прайс-кепів буде розглянуто на засіданні 26 червня. Нові обмеження для ринку «на добу наперед», що є головним ринковим індикативом, пропонується встановити на рівні:

- максимальні граничні ціни для годин мінімального навантаження (із 00:00 до 07:00 та із 23:00 до 24:00) – 2 714,00 грн/МВт·год;
- максимальні граничні ціни для годин максимального навантаження (із 07:00 до 23:00) – 5 428,00 грн/МВт·год;
- мінімальна гранична ціна – 1 152,08 грн/МВт·год.

Запропоновані граничні ціни більше за попередні на 35%, проте все одно є обмежувачами факторами для розвитку ринку. Проблема прайс-кепів також ускладнює залучення імпорту електричної енергії в Україну, що загрожує новими обмеженнями споживачів у пікові години зимового та літнього максимуму навантажень.

Таким чином, у разі відновлення експорту електричної енергії до ЄС для перенаправлення коштів на відбудову українських мереж та генерації необхідним є перегляд принципів розподілу доходів від експортних операцій.

Важливим є стимулювання генеруючих компаній самостійно виходити на європейські ринки для продажу ресурсу за більш привабливою ціною. Для цього з виробників мають бути зняті обов'язки сплачувати 80% доходу на користь Гарантованого покупця згідно з [постановою](#) КМУ від 7.07.2022 р. № 775. Це дозволить вивільнити додаткові фінансові ресурси для відновлення обладнання без посередника у вигляді Гарантованого покупця.

Також ефективним заходом може стати розробка недискримінаційних схем підтримки довгострокових проєктів з повоєнного відновлення енергосектору, які [анонсує](#) Міністерство енергетики. Цьому сприяє рішучий крок українського уряду по підвищенню тарифів на електричну енергію для населення, що повинно зменшити навантаження на державні генеруючі компанії, залучені до компенсації різниці фактичної ціни та затвердженого тарифу.

dixigroup.org